

Borgarting lagmannsrett - LB-2012-78863

Instans	Borgarting lagmannsrett - kjennelse
Dato	2012-05-11
Publisert	LB-2012-78863
Stikkord	22. juli-saken. Straffeprosessloven § 289a annet ledd 2. punktum.
Sammendrag	Anke over tingrettens beslutning om fornærmedes tilstedeværelse under andre fornærmedes forklaringer i den såkalte 22. julisaken.
Saksgang	Oslo tingrett TOSLO-2011-188627-14, TOSLO-2011-188627-15 - Borgarting lagmannsrett LB-2012-78863 (12-078863SAK-BORG/04).
Parter	Fornærmet A (advokat Siv Hallgren), Fornærmet B (advokat Siv Hallgren).
Forfatter	Lagdommer Anne M. Samuelson. Lagdommer Per Racin Fosmark. Lagdommer Jan-Fredrik Wilhelmsen.

Saken gjelder anke over tingrettens beslutning av 9. mai 2012 (TOSLO-2011-188627-14) om fornærmedes tilstedeværelse under andre fornærmedes forklaringer i den såkalte 22. julisaken. Beslutningen er supplert 10. mai 2012 (TOSLO-2011-188627-15).

Advokat Nadia Hall har på vegne av de fornærmede A og B anket beslutningen til Borgarting lagmannsrett.

I anken er bl.a anført at i straffesaken mot C har hensynet til de etterlatte en annen og mer kvalifisert vekt enn i en vanlig straffesak. Videre tiltres anførselene fra advokat Falch-Koslung i hans anke av 10. mai 2012 på vegne av D og E, samt advokat Frode Elgesems anke av 13. april 2012 og prosesskriv av 5. mai 2012.

Lagmannsretten bemerker:

Straffeprosesslovens utgangspunkt er at fornærmede har anledning til å følge hovedforhandlingen i sin helhet. Men straffeprosessloven § 289a annet ledd annet punktum regulerer fornærmedes adgang til å overhøre andre fornærmedes forklaringer før vedkommende selv har forklart seg, og her heter det:

Fornærmede bør ikke høre på andre fornærmedes forklaringer før de selv forklarer seg.

Dette er dermed hovedregelen for fornærmedes adgang til å overhøre andre fornærmedes forklaringer før vedkommende selv har forklart seg. Loven åpner imidlertid for å gjøre unntak.

Borgarting lagmannsrett viste i sin kjennelse av 8. mai 2012 til Høyesteretts kjennelse av 4. mai 2012 som pekte på at de fornærmedes tilstedeværelse i utgangspunktet måtte vurderes individuelt for den enkelte fornærmede. Men dersom alle de fornærmede eller grupper av dem var i samme situasjon, slik at vurderingen etter § 289a blir den samme, må det kunne gis en felles begrunnelse.

Videre uttalte lagmannsretten at den var enig i tingrettens syn på at fornærmedes forklaringer om personlige observasjoner av og/eller kommunikasjon med tiltalte vil kunne få betydning ved tilregnelighetsvurderingen, og at i alle fall fornærmede som skal forklare seg om forhold som kan få betydning ved tilregnelighetsvurderingen, ikke bør få høre andre fornærmedes forklaring på forhånd. Lagmannsretten uttalte at hensynet til sakens opplysning og tiltaltes rettsikkerhet her måtte veie tyngre enn fornærmedes interesse av å høre andre fornærmedes forklaringer.

Videre heter det i lagmannsrettens kjennelse:

Situasjonen kan stille seg annerledes for fornærmede som ikke har gjort slike observasjoner. Men lagmannsretten utelukker ikke at andre konkrete omstendigheter kan tilsi at heller ikke (alle) disse bør få høre andre fornærmedes forklaringer før de selv forklarer seg, for eksempel at det på viktige punkter er motstrid mellom det tiltalte har forklart og fornærmedes politiforklaring eller innbyrdes mellom de fornærmedes politiforklaringer.

Fra tingrettens beslutning siteres:

Retten legger, i tråd med lagmannsrettens kjennelse, til grunn at vitneavhør der det er gjort personlige observasjoner av, eller har vært kommunikasjon med tiltalte kan bidra til å belyse om tiltalte var tilregnelig den 22. juli 2012 (skal være 2011). Vitnene nummer 39 til nummer 76 i aktors siste bevisopp-gave/fremdriftsplan ble alle skutt etter på Utøya, og flere ble truffet. De skal alle forklare seg om det som i tiltalen er fremstilt som drapsforsøk rettet mot dem selv. Retten viser tiltalens post II punkt 70 til 102. Vitnene 31 til 38 var tilstede på Utøya uten å bli skutt etter eller fysisk skadet.

Tingretten la etter dette til grunn at alle de fornærmede som var til stede på Utøya mens tiltalte var der, med unntak av vitnene F, G, H, I, J, K, L, M og N, har hatt observasjoner som kan bidra til å belyse tilregnelighetsspørsmålet. Disse fikk derfor ikke adgang til å høre på de andre fornærmedes forklaringer før de selv forklarer seg. I sin tilleggsbeslutning av 10. mai 2012 presiserte retten at det ikke ble oppstilt begrensinger for de fornærmede fra Utøya til å være til stede under de navngitte fornærmedes forklaringer.

Lagmannsretten har vurdert de opplysningene som er gitt om situasjonen til de fornærmede A og B i anken.

Etter det som er opplyst for lagmannsretten er de to fornærmede det gjelder, personer i den gruppen tingretten har funnet har hatt observasjoner som kan ha betydning for tilregnelighetsspørsmålet.

Lagmannsretten har forståelse for de fornærmedes ønsker om å kunne være til stede, blant annet for å kunne bearbeide traumer og også å se hvordan prosessen ovenfor de andre fornærmede i retten vil være. Lagmannsretten finner imidlertid ikke at dette gir grunnlag for å fravike hovedregelen i straffeprosessloven § 289a annet ledd annet punktum, og den vurdering tingretten har foretatt. Lagmannsretten kan heller ikke se at en nektelse vil innebære en krenkelse av de fornærmedes berettigete interesse av å følge saken, selv om saken er ekstraordinær. Etter lagmannsretten syn har tingretten i sin beslutning tatt tilbørlig hensyn til dette.

Tingretten har etter dette truffet en beslutning i samsvar med det syn lagmannsretten la til grunn i sin kjennelse av 8. mai 2012, som igjen bygget på Høyesterett kjennelse av 4. mai 2012.

Etter dette forkastes anken.

Kjennelsen er enstemmig.

Slutning

Anken forkastes.